

Aan Alle Honkbal- en Softbalverenigingen
Van KNBSB
Datum 7 juli 2017
Onderwerp **Algemene beschouwing inzake voorgenomen reglementswijzigingen Wedstrijdsport-competities Jeugd en Senioren seizoen 2018**

INLEIDING

Binnen de KNBSB-organisatie is de Kolom Breedtesport (bestaande uit vrijwillige KNBSB-leden vanuit de 10 clusters) in samenwerking met de medewerkers van het Bonds bureau verantwoordelijk voor het vaststellen van het Reglement van Wedstrijden (RvW) Wedstrijdsport, zowel voor de Jeugd als de Senioren. In dit document vindt u een algemene beschouwing van de Kolom Breedtesport over een aantal ontwikkelingen in de sport in Nederland en onze sporten in het bijzonder.

Bij dit document behoren ook een aantal bijlagen die u een totaaloverzicht per leeftijdscategorie geven van de regels die in seizoen 2018 van toepassing zijn. Het gaat om de volgende bijlagen:

1. Overzicht Honkbal Jeugdbepalingen in Reglement van Wedstrijden Wedstrijdsport 2018 (inclusief BeeBall)
2. Overzicht Softbal Jeugdbepalingen in Reglement van Wedstrijden Wedstrijdsport 2018
3. Overzicht Honkbal Seniorenbepalingen in Reglement van Wedstrijden Wedstrijdsport 2018
4. Overzicht Softbal Dames Seniorenbepalingen in Reglement van Wedstrijden Wedstrijdsport 2018
5. Overzicht Softbal Heren Seniorenbepalingen in Reglement van Wedstrijden Wedstrijdsport 2018
6. Achtergrondinformatie over de voorgenomen reglementswijzigingen
7. Speelkalender Wedstrijdsport 2018

TIJDSHEMA

Na publicatie van dit document en bovengenoemde documenten ziet het tijdschema er als volgt uit:

- September/oktober 2017 Toelichting en bespreking van de wijzigingen tijdens de 10 landelijke clusterbijeenkomsten*)
- 23 oktober 2017 Publicatie definitieve reglementswijzigingen, competitieopzet 2018, Reglement van Wedstrijden 2018 en speelkalenders 2018

*) De bespreking van de wijzigingen komt in de plaats van de jaarlijkse doelgroepoverleggen.

ALGEMENE BESCHOUWING

De KNBSB heeft al jaren te maken met een dalende trend qua ledenaantal. De laatste 25 jaar is het ledenaantal geleidelijk van circa 30.000 naar circa 20.000 leden gezakt. Een recente telling van het aantal teams dat aan KNBSB-competities meedoet geeft aan dat dit aantal de laatste 10 jaar ook is gezakt van ruim 1.400 naar bijna 1.200. Als we naar de redenen gaan zoeken die aan deze geleidelijke neergang van het ledenaantal ten grondslag liggen, dan moeten we een korte blik op de 'omgeving' en de 'geschiedenis' werpen.

1.

Uit onderzoek blijkt dat de gemiddelde Nederlander geleidelijk aan steeds minder tijd aan één sport besteedt. De diversiteit van het sportaanbod is toegenomen. De belangstelling voor individueel sporten zoals fitness, hardlopen en fietsen is enorm toegenomen. Zo'n 20 jaar geleden beoefenden kinderen veelal nog één sport. Tegenwoordig is de agenda van kinderen gevuld met veel meer activiteiten zoals muzikles, dans, ballet en verschillende sporten. Menig ouder heeft momenteel een dagtaak om bijvoorbeeld op zaterdag de kinderen naar de diverse activiteiten te brengen. Ook heeft de gemiddelde Nederlander meer tijd nodig voor sociale activiteiten zoals de zorg voor het gezin. In het verleden verrichtte één van de ouders vaak betaald werk en was de andere ouder vooral actief met (onbetaalde) activiteiten rondom het gezin.

De welvaart is toegenomen en mede als gevolg daarvan is het aantal vakanties en de duur van vakanties eveneens gestegen. De keuze om een sport te gaan beoefenen wordt door meer factoren beïnvloed dan in het verleden. Tijd om te gaan sporten is er steeds minder!

2.

Onze sport werd tot ongeveer 1970 beoefend als 'tweede' sport. Voetballers speelden honkbal in de zomermaanden waarin niet werd gevoetbald. Johan Crujff is het bekendste voorbeeld hiervan. Grote voetbalclubs zoals Ajax, Feyenoord en Sparta speelden met hun honkbalteam in de Hoofdklasse. Tegelijk met de komst van goede Antilliaanse spelers, wie kent Hamilton Richardson niet, ontwikkelde onze sport zich van 'tweede' sport tot zelfstandige 'hoofdsport'. De competities van voetbal en honkbal gingen elkaar overlappen en langzaam maar zeker stopten de grote voetbalclubs met hun honkbalafdeling. Sommige van deze honkbalafdelingen gingen zelfstandig verder en ontwikkelden zich tot zelfstandige honkbalclubs.

3.

In vergelijking met het verleden heeft er ook een verschuiving tussen de diverse sporten plaatsgevonden. Naast de blijvende populariteit van voetbal is het meest in het oog springend de groei van hockey. In de 50'er en 60'er jaren was de hockeybond maar weinig groter dan de honkbal- en softbalbond. Maar de laatste jaren is de populariteit van hockey enorm gestegen. Er zijn nu rond de 250.000 hockeyers. Waarom is hockey kennelijk aantrekkelijker dan honkbal en softbal? Opvallend is dat hockey de laatste jaren een sterke ontwikkeling c.q. verandering heeft doorgemaakt. Vrijwel jaarlijks worden regels en spelopvattingen gewijzigd en volgens de hockeybond zijn die wijzigingen altijd gericht op het aantrekkelijk houden respectievelijk aantrekkelijker maken van de sport.

4.

Schoolsport. Op elke middelbare school wordt sport beoefend. Voor zover wij hebben kunnen nagaan is de aandacht voor honkbal, softbal, kastie en slagbal op scholen de laatste decennia niet substantieel gewijzigd. Vrijwel elke Nederlander heeft onze sporten op school gespeeld en kent dus onze sporten!

5.

Topsport. De resultaten van de Nederlandse topsport honkbal- en softbalteams zijn goed. Nederland heeft een vooraanstaande positie in Europa en een goede positie op de wereldranglijst. In geen enkele sport is gebleken dat goede prestaties van de topteams tot structurele ledenaanwas leidt. Als topprestaties tot (infra)structurele verbeteringen leiden, bijvoorbeeld tot een toename van het aantal kunstijsbanen in Nederland, dan zal deze (infra) structurele verbetering tot ledenaanwas kunnen leiden. Wellicht heeft ook de toename van kunstgras bij hockey deze sport een extra 'boost' gegeven.

Sportplezier voor iedereen

Na deze globale schets van enkele (gewijzigde) omgevingsfactoren doet zich de vraag voor of het beleid van de KNBSB de afgelopen jaren in voldoende mate met bovenstaande veranderingen rekening heeft gehouden. Het beleid van de KNBSB was de afgelopen decennia, bedoeld of onbedoeld, niet specifiek op ledengroei (= ledenbehoud en ledenaanwas) gericht. Veel aandacht ging en gaat uit naar de internationale prestaties van de nationale selecties. Binnen dat kader krijgt de opleiding van talenten veel aandacht.

De vraag doet zich voor of dat de 'Wedstrijdsport' schaadt. Dat is niet per definitie het geval. We constateren wel dat de ontwikkeling van onze sporten sterk door de top wordt beïnvloed. Zo zijn de afgelopen jaren topjeugdcompetities opgetuigd, baseball academies opgericht en zijn her en der honkbal- en softbalscholen van de grond gekomen. We zien ook veel 'imitatiegedrag' in de lagere klassen en leeftijdscategorieën. Bepaalde sportelementen hebben veel aandacht gekregen zoals de introductie van de 'windmill' bij softbal, tot aan de jongste jeugd aan toe.

De Kolom Breedtesport heeft de indruk dat veel activiteiten voor onze jeugd vooral gericht zijn op het realiseren van topprestaties en minder op sportplezier voor iedereen. De aandacht voor de aantrekkelijkheid van onze

sporten is nog (te) vaak ondergeschikt. We vinden het inmiddels heel normaal dat een werper veel in de dug-out zit en maar slechts een paar innings daadwerkelijk aan een wedstrijd deelneemt. Ook vinden we het niet vreemd dat een juniorenwerper niet als slagman aan bod komt. Binnen onze sporten is 'bank zitten' voor veel spelers een wezenlijk onderdeel van een wedstrijd. Als we ons verplaatsen in de betreffende spelers, dan zou het zo maar kunnen dat zij daar zelf anders over denken: zij willen wel slaan, zij willen wel elke inning aan de wedstrijd deelnemen.

Conclusie 1: In de Wedstrijdsport gaat de KNBSB er voor om alle spelers die aan een wedstrijd deelnemen ook daadwerkelijk voldoende innings te laten spelen. Wedstrijdregels en competitiebepalingen zijn gericht op 'sportplezier voor iedereen'!

Streven naar 'gezonde' piramidestructuur competities

In de loop der jaren is de competitiestructuur binnen onze sporten in de verdrinking gekomen. Door allerlei redenen wijkt de structuur inmiddels af van het ideaalplaatje: een brede basis en een smalle top in elke leeftijdscategorie. Op dit moment is de top van de piramide in verschillende leeftijdscategorieën erg breed, terwijl de basis van de piramide soms erg smal is. Bijvoorbeeld bij de Softbal Dames Senioren:

- 1^e klasse – 2 poules, 19 teams
- 2^e klasse – 1 poule, 12 teams
- 3^e klasse – 5 poules, 47 teams
- 4^e klasse – 8 poules, 73 teams
- 5^e klasse – 1 poule, 4 teams

De consequentie van de huidige 'scheefgroei' is het soms grote krachtsverschil tussen teams die in dezelfde klasse uitkomen.

Conclusie 2: De KNBSB streeft er de komende jaren naar om de piramidestructuur in alle leeftijdscategorieën te herstellen tot een 'gezonde' piramidestructuur.

Inspelen op niveaoverschillen in klassen en poules

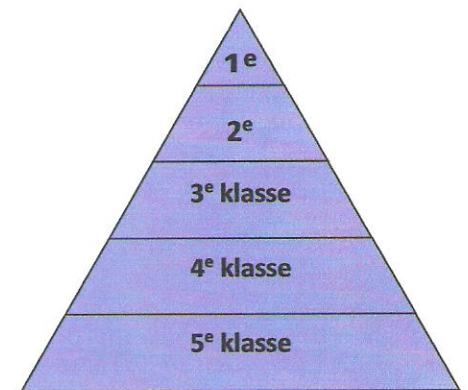
We constateren dat een team soms door een vereniging, onbewust of bewust (om kampioen te kunnen worden), voor een verkeerde klasse wordt ingeschreven. Daardoor is het team veel te sterk of te zwak ten opzichte van de overige teams in zo'n klasse. Zo'n niveaoverschil zorgt voor wedstrijden die eigenlijk voor (vrijwel) niemand leuk zijn en leidt soms ook nog tot gevaarlijke situaties. Daarnaast zien we dat binnen sommige teams de niveaoverschillen tussen de spelers onderling erg groot kunnen zijn. Zeker als een vereniging maar net genoeg leden heeft om überhaupt een team in een leeftijdscategorie te kunnen vormen. Verder neemt door het teruglopende ledenaantal/aantal teams de reisafstand naar de tegenstanders binnen een poule steeds verder toe. Dat hoort enerzijds bij onze sporten. Maar als je anderzijds dan ook nog eens met een enorm niveaoverschil in een wedstrijd wordt geconfronteerd, dan neemt het sportplezier bij velen af. En dat willen we natuurlijk niet!

Om het hoofd te bieden aan die toenemende niveaoverschillen wordt daarom binnen een aantal jeugdklassen sinds enige tijd gewerkt met:

- een 2^e inschrijfmoment en herindeling (BeeBall en Pupillen);
- een voorcompetitie van 5 wedstrijden gevolgd door een herindeling; of
- een splitsing van een competitie na x-aantal wedstrijden en een herindeling op sterkte voor een vervolcompetitie van x-aantal wedstrijden.

De Kolom constateert dat dit een stap in de goede richting is waar we aan blijven schaven.

Conclusie 3: De KNBSB streeft de komende jaren ernaar om de niveaoverschillen binnen een leeftijdscategorie te beperken. Het inschrijven en indelen van teams op het juiste niveau draagt bij aan sportplezier voor iedereen!

Figuur 1: Ideaalplaatje: brede basis, smalle top.

Beperkte(re) tijdsbesteding

Als we naar het tijdsbeslag kijken dan vragen onze sporten veel tijd, zeker in vergelijking met andere sporten. Wedstrijden van drie uur speeltijd, dubbelwedstrijden op één dag, een pré game van 1,5 uur, het klinkt bekend in de oren. In vergelijking met andere sporten zoals voetbal (2 x 45 minuten) en hockey (2 x 35 minuten) is het tijdsbeslag van onze sporten groot.

Binnen de honkbal- en softbalgemeenschap wordt hier ambivalent over gedacht. Voor de een kan een wedstrijd niet lang genoeg duren en voor de ander is het tijdsbeslag van onze sporten juist een reden om af te haken. Leden die al jarenlang onze sporten beoefenen zijn gewend aan het grote tijdsbeslag, terwijl voor potentiële nieuwe leden dat grote tijdsbeslag juist een overweging kan zijn om voor een andere sport te kiezen.

Opvallend is dat met de introductie van avondwedstrijden het tijdsbeslag van sommige wedstrijden korter is geworden: vrijwel geen pré game omdat mensen moeten haasten vanuit hun werk, velden zonder verlichting waardoor wedstrijden bij daglicht moeten worden gespeeld, geen dubbels op avonden. Er lijkt, met name bij senioren, een groeiende belangstelling voor avondwedstrijden ten opzichte van weekendwedstrijden.

Conclusie 4: De KNBSB houdt rekening met de behoefte van bestaande en nieuwe leden om binnen een redelijke tijd een wedstrijd (inclusief reizen, pré game en cooling-down) te spelen. Aanbevelingen en regelgeving vanuit de Kolom Breedtesport zijn hierop gericht. Een redelijke tijd om een wedstrijd te spelen is natuurlijk ook afhankelijk van het niveau van de competitie en van de leeftijdscategorie. In overleg met de doelgroepen wordt vastgesteld wat een redelijke speeltijd is. Ook wordt met de gemiddelde veldbezetting rekening gehouden, een vereniging speelt bij voorkeur meer dan één competitiewedstrijd op hetzelfde veld op één dag.

Snelle(re) en aantrekkelijke(re) wedstrijden waar iedereen veel slaat, gooit en rent

De laatste jaren experimenteert de Kolom Breedtesport bij de jeugd van 5 tot 18 jaar steeds meer met aangepaste spelregels. Het doel hiervan is te komen tot snellere en aantrekkelijkere wedstrijden waarin iedereen veel slaat, gooit en rent. Voorbeelden van aanpassingen zijn: slaan vanaf een batting tee, spelen met een aangepast formaat bal, wel of niet een windmill/slingshot/coachtoss, werken met een startcount van 2 wijd 0 slag, wel of niet spelen met een aangewezen slagman, alle spelers in de slagvolgorde en onbepaald wisselen, werpafstanden vergroten en weer verkorten. Een veelheid van 'probeersels' die (nog) niet tot een voldoende aantrekkelijk spel hebben geleid. Evaluatie van de diverse regelwijzigingen was moeilijk, omdat vooraf geen duidelijk 'doel' was geformuleerd.

Conclusie 5: De KNBSB introduceert wijzigingen met als doel het spel sneller en aantrekkelijker te maken. Daarbij wordt vooraf wordt gedefinieerd wat het resultaat van de wijzigingen zou moeten opleveren. Bijvoorbeeld: in een jeugdwedstrijd van 1,5 uur worden gemiddeld drie innings gespeeld. Een voorgestelde wijziging moet ertoe leiden dat in een jeugdwedstrijd van 1,5 uur gemiddeld vier innings worden gespeeld.

De regelwijzigingen bij de jeugd zijn in het verleden vaak ingegeven om een betere speelbaarheid van onze sporten in elke leeftijdscategorie te realiseren. Als Kolom realiseren we ons dat we daarbij soms iets teveel aan de natuurlijke ontwikkeling van een kind voorbij zijn gegaan. Probeer een kind van 4 jaar te leren zwemmen en waarschijnlijk doet dat kind er meer dan 2 jaar over. Start een kind met 7 jaar de zwemles, dan is de kans groot dat het kind na 6 maanden kan zwemmen. Ook in onze sporten hebben we met de ontwikkeling van een kind te maken. Over het algemeen is een kind van 7 niet in staat een bal die over zijn hoofd gaat te vangen, terwijl een geoefende junior hier vrijwel geen moeite mee heeft. Slaan en pitchen zijn moeilijke onderdelen in onze sporten. Probeer maar eens 60% tot 70% van de pitches 'slag' te gooien. Dat niveau bereikt een speler vaak pas na een behoorlijk aantal jaren oefenen en is in feite onmogelijk voor een basisschoolleerling. Slaan op een gepitchte bal is voor een ongeïfend kind moeilijk en ook hier geldt dat het kind al een bepaalde natuurlijke ontwikkeling moet hebben doorgemaakt. Een extra complicatie is dat als het op slaan neerkomt de verwachting van een kind anders is dan die van een volwassene. Een kind wil eigenlijk elke bal slaan, terwijl volwassenen zich realiseren als je 4 van de 10 keer aan slag een honkslag slaat je tot de absolute top behoort.

Conclusie 6: KNBSB speelt in aanbevelingen en regelgeving in op de natuurlijke en geoefende vaardigheden van spelers in elke leeftijdscategorie.

Geregeld hoor je toeschouwers van een honkbal- of softbalwedstrijd zeggen dat een wedstrijd 'zo traag' verloopt. Dat is onder andere vaak goed zichtbaar tijdens het wisselen van de innings. De KNBSB maar ook de wereldbond heeft, om snelheid in het spel te houden, zogenaamde speed-up rules bedacht. Iedereen is het erover eens dat er 'snelheid' in het spel moet zitten. Snelheid komt de aantrekkelijkheid van onze sporten ten goede.

Conclusie 7: De KNBSB tracht door middel van aanwijzingen en eventueel regelgeving de snelheid in het spel te bevorderen. Dit is goed meetbaar: hoelang duurt een wedstrijd van 9 innings of hoeveel innings speel je in een wedstrijd van 2 uur?

Lengte honkbal- en softbalseizoen

Het honkbal- en softbalseizoen is relatief kort: van begin april tot eind september. Oorspronkelijk was dat een gevolg van het feit dat het door voetballers als een 'tweede' sport werd beoefend. In de loop der jaren is het seizoen weliswaar iets opgerekt, maar tot op heden is de periode waarin geen competitiewedstrijden worden gespeeld nog steeds vrij lang. Het is niet ongebruikelijk dat teams vanaf begin oktober tot eind maart (6 maanden) vrijwel geen competitiewedstrijden spelen. In ogenschouw nemend dat in de maanden waarin wel wordt gespeeld er ook nog diverse momenten zijn dat er, op verzoek van de doelgroep, niet wordt gespeeld (bijvoorbeeld meivakantie, feestdagen als Hemelvaart en Pinksteren, zomervakantie) is het aantal beschikbare speelmomenten in een seizoen over het algemeen beperkt. De KNBSB heeft dit onderkend en sinds een aantal jaren worden competities gemaakt met een minimaal aantal speelmomenten voor elk team. Of dit minimale aantal speelmomenten voldoende is, wordt de komende jaren voortdurend gemonitord.

De Kolom onderzoekt tevens in overleg met de clubs, mede door hiermee te experimenteren, of extra activiteiten in de herfst- en winterperiode mogelijk zijn. Voor de jongste jeugd organiseren verenigingen reeds diverse indoortoernooien. De belangstelling hiervoor is groot, zoals ook de belangstelling voor honkbal- en softbalscholen in de wintermaanden behoorlijk is.

Conclusie 8: De KNBSB zoekt naar mogelijkheden om het seizoen verder te kunnen oprekken.

Tot slot

Met bovenstaande algemene beschouwing over een aantal ontwikkelingen in de sport in Nederland en onze sporten in het bijzonder hopen wij u als Kolom Breedtesport een inkijkje te hebben gegeven in onze gedachtesgangen op basis waarvan we regelmatig met wijzigingsvoorstellen voor de Wedstrijdsport komen. Tot slot, als uitgangspunt bij alles wat wij doen stellen we ons telkens weer de vraag: **Draagt het bij aan ledenbehoud en ledengroei voor de KNBSB?**

